

9^ο Διεθνές Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» - 7-9 Νοεμβρίου 2013

Στρογγυλή Τράπεζα - 9 Νοεμβρίου 2013

Η ελληνική γλώσσα στην ανώτατη εκπαίδευση, στην επιστήμη και στην
τεχνολογία – Εθνική και διεθνής διάσταση

Η ελληνική γλώσσα στην ανώτατη εκπαίδευση στην Κύπρο

Μαριλένα Καρυολαίμου • Πανεπιστήμιο Κύπρου

Εκ προοιμίου

Ξεκάθαρη διάκριση ανάμεσα στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα με εξαίρεση τα ξενόγλωσσα τμήματα, η ελληνική είναι η επίσημη γλώσσα, γλώσσα διδασκαλίας και κύρια γλώσσα επικοινωνίας στα τρία δημόσια πανεπιστήμια, ενώ στα πέντε ιδιωτικά Πανεπιστήμια κύρια γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική

Ο ρόλος της ιδιωτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Παραδοσιακά στηρίζει την εκπαίδευση εντός Κύπρου

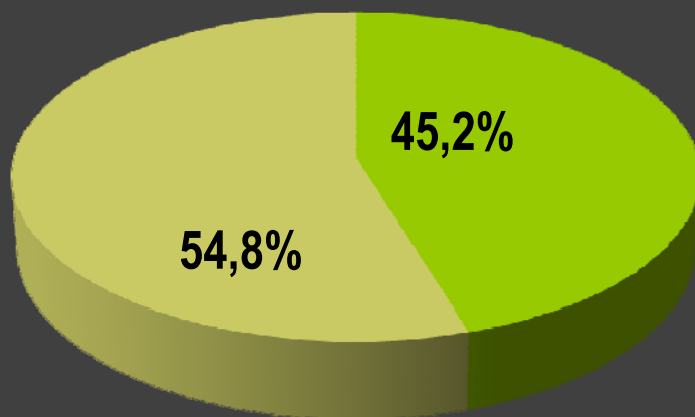
Θεμελιώδης ρόλος της ιδιωτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με αρκετές δεκαετίες προσφοράς –ορισμένα από τα σημερινά ιδιωτικά πανεπιστήμια λειτούργησαν ως κολέγια στα μέσα της δεκαετίας του 60 και στις αρχές της δεκαετίας του 70

Η δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει αντίστοιχη διαχρονική παρουσία, όχι όμως η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση που αναπτύχθηκε σχετικά πρόσφατα: το Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε το 1992, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο το 2002 και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου το 2006.

Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση

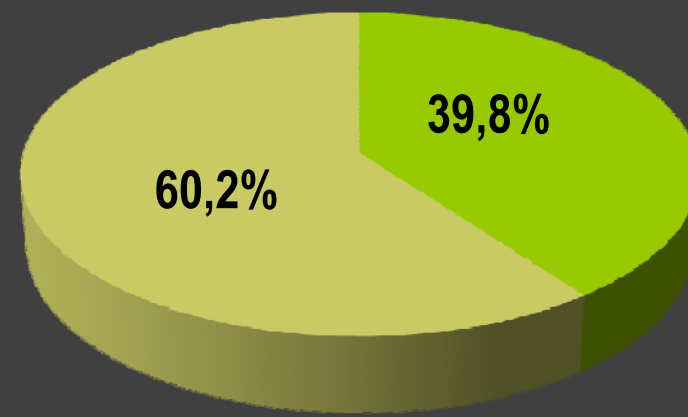
Ακόμη και σήμερα οι περισσότεροι Κύπριοι που σπουδάζουν στην Κύπρο είναι εγγεγραμμένοι σε ιδιωτικά πανεπιστήμια. Το ποσοστό αυτό αυξάνει αν λάβουμε υπόψη και τα ιδιωτικά κολέγια

Κύπριοι φοιτητές σε δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστημιακά ιδρύματα 2010/11

- Δημόσια πανεπιστημιακή εκπαίδευση
- Ιδιωτική πανεπιστημιακή εκπαίδευση

Κύπριοι φοιτητές σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (πανεπιστημιακά και μη) 2010/11

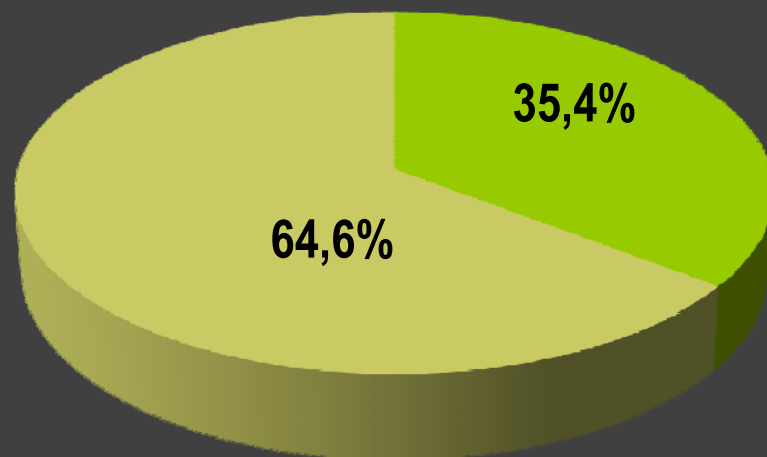

- Δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση

Από το εξωτερικό στην Κύπρο ...

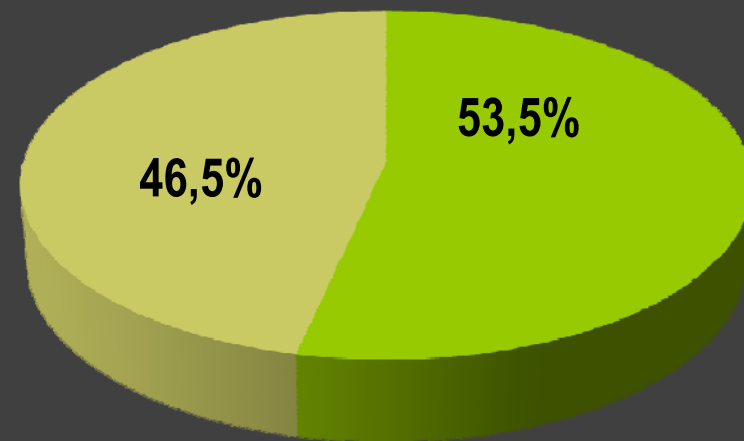
Πλήρης ανατροπή του συσχετισμού ανάμεσα στον αριθμό των Κυπρίων που φοιτούν στο εξωτερικό και όσων φοιτούν στην Κύπρο

Κύπριοι φοιτητές στην Κύπρο
και το εξωτερικό 1992/93

- Κύπριοι φοιτητές στην Κύπρο 1992/93
- Κύπριοι φοιτητές στο εξωτερικό 1992/93

Κύπριοι φοιτητές στην Κύπρο
το εξωτερικό 2010/11

- Κύπριοι φοιτητές στην Κύπρο 2010/11
- Κύπριοι φοιτητές στο εξωτερικό 2010/11

Η αγγλική στη δημόσια ανώτατη εκπαίδευση

1. Η παρουσία της αγγλικής στα δημόσια πανεπιστήμια είναι σήμερα πραγματικότητα, όμως δεν έχει λάβει την έκταση που έχει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
2. Περιορίζεται σε μεταπτυχιακά προγράμματα και δεν έχει εισχωρήσει στο προπτυχιακό επίπεδο: 10 μεταπτυχιακά προγράμματα από συνολικά 107 προγράμματα προσφέρονται στα ή και στα αγγλικά.
3. Η έντονη παρουσία της αγγλικής δεν οφείλεται στη μαζική εισαγωγή νέων μεταπτυχιακών προγραμμάτων στα αγγλικά αλλά στην αναγνώριση ορισμένων ιδιωτικών κολεγίων ως πανεπιστημίων από το 2007.
4. Αντίθετα, θα πρέπει να σημειώσουμε την τάση των ιδιωτικών πανεπιστημίων να εντάσσουν στον κατάλογο των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών προγράμματα στα ελληνικά προκειμένου να προσελκύσουν τον ντόπιο φοιτητικό πληθυσμό.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου₁

Η χρήση της αγγλικής γλώσσας ως γλώσσας διδασκαλίας

➤ Οι επίσημες γλώσσες (και κατ' επέκταση οι γλώσσες διδασκαλίας) του ΠΑΚ καθορίζονται στον ιδρυτικό νόμο του (Νόμος 144 του 1989, αρθ. 4/1): η ελληνική και η τουρκική.

1. σε μεταπτυχιακά σεμινάρια που διδάσκουν επισκέπτες καθηγητές, και προσφέρονται επιπρόσθετα σε σχέση με τα κανονικά μαθήματα στα ελληνικά και με την προϋπόθεση ότι δεν θα λαμβάνονται υπόψη στην αξιολόγηση των φοιτητών
2. στη συγγραφή μεταπτυχιακών ή διδακτορικών διατριβών, προκειμένου να συμμετέχουν στις επιτροπές αξιολόγησης ξένοι καθηγητές
3. σε μαθήματα που προσφέρονται σε ερασμικούς φοιτητές παράλληλα με τα κανονικά μαθήματα στα ελληνικά
4. για τη διδασκαλία διαπανεπιστημιακών μεταπτυχιακών προγραμμάτων που προσφέρονται σε συνεργασία με ευρωπαϊκά πανεπιστήμια
5. σε υφιστάμενα μεταπτυχιακά προγράμματα του ΠΑΚ, εφόσον προσφέρονται παράλληλα και στα ελληνικά (ή τα τουρκικά)

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου₂

Η χρήση της αγγλικής γλώσσας ως γλώσσας της έρευνας και της επιστήμης

- Παρά τη σχετικά αργή πρόοδο της στα μεταπτυχιακά προγράμματα του ΠΑΚ, η αγγλική είναι ιδιαίτερα σημαντική ως γλώσσα εργασίας και ως μέσο αξιολόγησης της επιστημονικής επάρκειας των διδασκόντων σε ερευνητικό επίπεδο.
- Οι δημοσιεύσεις στα ελληνικά, πολλές φορές και σε άλλες γλώσσες, δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη και δεν θεωρούνται ενδείξεις της ικανότητα ενός ερευνητή να συμβάλει δυναμικά στην ανάπτυξη του γνωστικού του αντικειμένου.
- Η έλλειψη βιβλιογραφικών πηγών στα ελληνικά σε πολλές γνωστικές περιοχές ή για εξειδικευμένα θέματα είναι ένα άλλο θέμα που δυσχεραίνει τη διδασκαλία και αναγκάζει πολλές φορές τους διδάσκοντες να χρησιμοποιούν βιβλιογραφία στα αγγλικά.
- Η αναπαραγωγή των προτύπων, η τυποποίηση της σκέψης, η έλλειψη κριτικής προσέγγισης, η παθητική καταγραφή και έκφραση απόψεων άλλων.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου₃

Φοιτητική κινητικότητα και γλωσσική πολυμάθεια

- Πολιτική εκμάθησης ξένων γλωσσών υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές: 2/3 μαθήματα ξένης γλώσσας > **μικρός κατάλογος δυνατοτήτων εκμάθησης**
- Δωρεάν εκμάθηση της ελληνικής για τους φοιτητές των ευρωπαϊκών προγραμμάτων ανταλλαγής > **χαμηλή ανταπόκριση από φοιτητές μη φιλολογικών τμημάτων λόγω της έλλειψης υποχρεωτικής γνώσης της γλώσσας της χώρας υποδοχής > Erasmus + ?**
- Χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των Κυπρίων στα ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγής > **επιλογές χωρίς «γλωσσικές» εκπλήξεις**

Και για να αρχίσουμε τη συζήτηση

Η αργή πρόοδος της αγγλικής στα δημόσια πανεπιστήμια της Κύπρου ενδέχεται να οφείλεται:

(α) στην ύπαρξη νομοθετικών ρυθμίσεων που καθορίζουν ποιες είναι οι επίσημες γλώσσες των δημόσιων πανεπιστημίων και λειτουργούν ανασταλτικά στη μαζική δημιουργία προγραμμάτων στα αγγλικά.

(β) στη χαμηλή ζήτηση τέτοιων προγραμμάτων από το ντόπιο φοιτητικό πληθυσμό.

(γ) στο γεγονός ότι η κυπριακή κοινωνία βρίσκεται σε εγρήγορση σε σχέση με το ευαίσθητο θέμα της ελληνικής γλώσσας και της θέσης της στην κυπριακή εκπαίδευση.

(δ) οποιαδήποτε πρόταση για «αναχαίτιση» της πορείας της αγγλικής θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη:

- τη δημιουργική και ενεργή συμμετοχή όσων λαμβάνουν μόρφωση στη μητρική τους γλώσσα.
- την αναγκαιότητα να έχουν οι νέοι πρόσβαση όχι μόνο στην αγγλική αλλά και σε άλλες γλώσσες για να πραγματοποιήσουν τη στόχευση της Ε.Ε. για δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου .